

پازادایرتسی — ۱ شباط ۱۹۲۶

جلد : ۵

اوچنجی سنه — نومرو ۵۴

ملی محسوسه

اداره خانه :
باب عالی چاده سفده
اقدام : ردی
انصالنده کی بناده
دائرة مخصوصه
صاحب و مدیری

محمد مسیح

آبونه شراڈ علی
سنه لکی ۲۵۰ ،
آلتی آیلغی ۱۲۵
فوق العاده نسخہ لک
ایچون ۵۰۰ و ۳۰۰
عروشدر

مجموعه من هیئت تنجہ
سابعی تدریب ایدلمین
آثار اعاده ایدلمین

هر آبلک برنجی داوره بشنجی کونلری مہبقار، علمی، ادبی، اقتصادی، فنی رسمی مجموعہ دور

توکر نقشه تاريخچه مولوiler

- مابده -

قونيه ده تره کتبخانه سنده موجود بر مجموع [۱] همد چلی زماننده در کاهده نزن، شاعر، خطاط، مذهب، اویملجی و نقاشی بولونوغی اسمرلیه طایفه سنده در ایچریسند محمدالسیروزی، قترنی زاده، آتی پارماق، اجد... کی برخلی هنرورلک آثارنی جمع اینکده در. ذاتا اون اوجنجی هصرده قونیه تکیه سنده اهمیتلی نقاشلر سمبولیک و پورتره نوزینه مهارت ابراز ایدیورلردی.. بالخاصه رنگلی کاغذلردن انسان، حیوان، بنا، آغاج، قوش، منظره و رسملری یابلمغه مولویخانه لرده باشلانورق ایوبلی درویش حسن دده دن صوکرکا بوسصنعتی ایلدریله تیلر ظهور ایتشدر.

درگاه کتبخانه سنده بولونان مجموعه ده یوانجه ایشجیلک داتر پک ده کرلی اویمنا منظره نمونلری واردر.

اوقتکی صنعتکار قافله سنده ادخال ایدیه جک اسمرلردن بریسی ده سر طریق حسن امیر دده زاده مسیب دده در. مخدومی ایوبده سلطان رشاد تره داری توری دده افندیکن شفاهی ایضاحلرینه نظر احسب دده، ۱۲۱۵ تاریخنده قونیه ده جوارمخده ده و غمشدر. ابتدا چلییان و درویشانک اوقودقلری سلطان ولد مدرسه سنه دوام ایتشدی. علمادن هنرلی وجدی افندیکن عربی و فارسی تحصیل ایتشدر.

حسبب دده، کندیسنده شعر، موسیقی، نقشه قارشلی بر انجذاب دویش، مولوی هنرورلری ایچریسند قارشاراق نازک صنعتلرده وقوفه و سرت ویرمیشدر.

در کاهده قدما شاعرلرک آثارنی تدقیق ایتش، یوکسک طاینان نزلردن فی، نقاشانی ادرنه فی مصطفی نقش دده اسمنده بر نقاشدن نکرده نمیشدر.

۱۲۳۳ تاریخنده اون سکر یاشنده درگاهک آشجی باشلیق موقعی احراز ایلمش، ۱۲۴۵ سنه سده قادار بوخدمده بولونمیشدر. او تاریخنده نزن باشی تعیین اولونورق آشجی باشلیق موقعی برادری نسب دده بر ترک ایله نزن باشلیقه قامشدر. مصر والیسی ابراهیم پاشا، قونیه کلدیکی زمان در کاهده حسبب دده نیک «نی» نوفله یشی دیکلمش، مصره عودتده جاریلرینه فی مشق ایتدیرمک نوزره خرجه رانی کوندره رک کندیسنی جلب ایتدیرمیشدر.

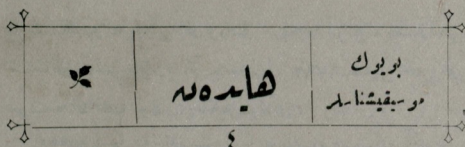
[۱] (مجموعه صنایع) آذنده رسملی بر مجموعه اولوب همد چلی طرفندن وقف ایدلمشدر.

یورودم، دولاشدم، حقیقه حق بریول ایسته یوردم. اطرافده بو، هیچ کورولمشم کوزله لکاز، بی علاقه دار ایده میور، بر یول، مطلقا بریول ایسته یورم...

بر آزاها کزیتدم... شبیدی: قارشیمده برتبه نیک اطرافتی، قوشاقلر کی دولاشم توزلی بریول وار. اوقادار جاذب، فقط اوقادار قورقوشکه، بن، بوتیه فی قاف داغنه، و بو توزلی یولی ده، بدی باشلی دیورلک قاپورلی فی جلان چیغرافتی برایه بکره تیورم. بوکیمسه سوز کولکسه سز بولده یالکیز یورومکدن چوق قورقورم... زمرد داللی آغاچلر اوزافده قاش... اوکده بریول، وایچمده برتیره وار... دورم، اطرافتی دیکله یورم. قلمده، وهملر سیلان یوواسی کی قایتاشیور. اوغولتوسی قولاقلری طیفلامش ییم چینلایور، صاوصیلور. قازانلق دالغلی آغاچلر، خشین وادیلر، سالاندیلر، صانده که بیکلرجه زانی قولاری، آرقامدن بی طومق ایچین اوزانیورلر. بر دومان، بر قاصیرغه اطرافتی صاوصیدی. بر ثانیه هر طرف تیره دی، هر طرف بر برینه قاریشدی... کوزلرم یانیور، بوغازم یانیور، نفس آلامیورم. کوسمده کثیف بر آغیرلق وار، یوزیمی قاتلی طیرناقلر دید. یکه یور، تیره یورم. هر رتلی، بر قورقویله سیرلایان سیکیرلرم چکیلیور، کرلیور. بو، بیک برکیجه قارنقلرله، بوم بوش سوروکله بن سس سسز لکک اسرارلی دومانلری ایچنده دهاها چوق قورقورم، دهاها چوق تیره یورم. کوسمه طاش ییغینلری کی چوکن، او کثیف آغیرلق بر قیزیل جاناوار اولدی. تبه. سندن دومانلر و آغزندن آله ولر فیرلایور... بوتون اعصابی، قورقو طوتوشدوردی. اویوشدوردی... کوزلری قیامشم، برشی کورمیورم. یالکیز، قولاقلمده درین اوغولتولی سسلر، بيلمه دیکم لسانلردن برشیلر هایشیر یور. اوکده، واسع وحدودسز اوزانان درملر، قان کوپوکلرله بوغوشیور. شیطانک آله وی، یوزیه مشعله طوتدی. یرندن فیرلایان کوزلری آچدم، بر قیزیل جاناوار، بر شکلسز مخلوق، قان رنگلی ایشیققلره یانان قاتل طیرناقلرنی یشمه صالدریوردی...

.....
وجودیمده قان قالمش، قورومشم. کابوسلرله، وهملرله صیم صیقی قاپان کوزلریک اوجندن بر بونجوق دیزلیسی بونیومدن آشای یووالاندی...

افقلرده جنک وار... کون، کسکین پالاسیله، کیجه نیک قاتلی اویدی و آرتق صباح اولدی...
نومرو

نېف دركدر... كوزياشلم كې سوزو.

لوب كوكسكه آقان دوكه لرك... بېك وىكى
خياالم كنجلكمده آغاردى؛ اضطراب دامالەرم كوكسكه
دزىلدېلر... بخت، بختكه ايلەكلەندى؛ خيال،
تا ايمىدە كېتىلەندى... اكيل، باق هر ذرەمدە سن پېرىلدا.
يوسك... انكېندە بر داملاقدار بىلككە قارىشسام...
بن بر دوكه اولورم سن اونلرە باقارساك...
نومو

حسب دده، آلى آى قادار مصرده ابراهيم پاشاك سىراينده
اقامت ايدەرك جاريەلەرن «فزن» چىراقلىق يېتىشىرىمىشدر.
واوراده طيلىكە مراق صارمش، حتى علاج وېرەبىلەجك
قادار طېدە اقتدو قازانمىشدر. آئندە داها سىميا، كېمياھنلرى
وارمش. كندىسە پاشاك التامىلە مصر مولوى شىخلىكى تەكلىف
ايدىلش ايسەدە قبول ايتەرك قونىيە كەلشدر.
قونىيەدە حجرەسندە شەرل سويلەپەرك، فزىلك و نقاشلىق
ياپارق وقت كېچىرىمىشدر. (تابوت على) اسمندە سەمبولك بر
تابولسى قونىيە تەكلىفى مېخندەدە. تابولك اطرافندە اولان
غزلەدە حسب ددە نەكدر.

دىنىي بىر موضوعى قورجالاتان و سەمك چىزكىلەندە و تەركىبندە
أى برقابلىت حسى وېرىلەكەدە. (باب سعادت) اوداسندە
(على) اسمك (ى) لرى ئۆزىنە قونولش و نەكلى روسمى دەواردەر.
سەرپست چىزكىلەرن و وجوددە كىتىرىكى پورتە فروكىلرى
نورى ددە تەزەندەدەر. [۲]

۱۲۸۷ تارىخندە طو تولدوغى حاسەلەقەن قورتولەمامش،
اوندە چىلى و دورويشائە (اسم جلال) چەكەن حقە يورومىشدر.
قېرى تېرە حاويلەسندەدە. كىتابەسى قونىيە رسومات ناظرى اشرف
بك تەرتىب ايتىشدر. ۱۹ شوال ۱۲۸۷ يىتىدى

شەراب الدىن

[۲] نوری دده بولرك ضایع اولدیغی أسفله سويلەشدر. م. م

هایدن ایلە سالومون، ۱۷۹۰ سنەسى کاتون اولنك اون
بشندە و یانەدن حرکەت ایدەرك مونىخ، بون، بروكسل، قالە
طریقیلە لوندرومە و اودیلر. یكى دساملەردن برى بوسپاچىك
خاطره سنى اولكى نەسخەدە برصورتى قەل ایتدېكەز تابلو ایلە
جانلاندیرمق ایستەمشدی. طقوز ساعت سورەن واپور یولچانلى
فیرطنە رەخا قضاىز كېمشدی [۱]. اندەكى توصیلر و سالو-
مون سایەسندە، هایدن، درحال الكیوكسك انكایز جمعیتلرینە
كېرمەكە باشلادی. قونسرلر اونك اثرلرلە چاقانئوردی. مەنقدلر
هایدنەك خارق العادەلىكى ایلە مشغول اولپور، كونك الكیويوك
حادئەسى هایدنەك بەضاً بالذات ادارە ایتدېكى سالومون قونسرلى
تەشكىل ایدیئوردی. كندىسى تەقدیراتە، یادكارلەر، هدیهلەر
بوغویورلردی. بوتون بویوکار ناصل مسافەر پروانكەدە بولانە
چقلىرى شاشیرمىشلردی. اوقسفورد دارالفنونى كندىسە موسىقى
دوققورى «عنوانى و یردى بو، مستشنا برمعاملە ایدی؛ چونكە
اوكا كلنجەپە قادار بالکەز درت كېشى بو عنوانى قازانمش، ھەندەل
بیلە موسىقى دوققورى اولەمامشدى. هایدن برى تشكر اوقسفوردە
كىتىدى. عینى درین تظاہرات ایلە قارشىلاندى. اوقسفورد
ویرتوآوزلى اثرلرى مراسم ایلە چالدىلر...
هایدن، ھرشئە رەخا چالیشمە ساعەتلىغى مەنئاً ادارە
ایدیئوردی. چونكە، چالیشمەقەن دویدىغى ذوقى ھېچ برشیدە
بولامیوردی.

ویانەدەكى دوستلرینە یازدیغى رەمكتوبدە، «كوزلرم بورولپور،
دیئور؛ پەك جوق كىچەلم یازمقەلە كچدی؛ فقط، اللھك غنايتلە
غنايە وارەجەم» بوسطرلر، اسكى طلەسى پەلەل حقتەدە پاپلان،
و اونك كندىسە فاقىتئى ادعا ایدەجك قادار باغالى مەاملەلەر
جواباً صرف ایتدېكى غەیرتەلە علاقە داودر... بروجە آتى شایان
عبرت سطرلردی. لوندردەن یازمىشدى: «بركوم، بالکەز بر
كوم بیلە چالیشمەن كچيور. لوندردەن اوزافلاشمامە مساعدە
ایتدېكى تەقدیردە جناب حقە قارشى. مدیون شكران قالەجەم...»

[۱] «فیرطنە» اسمى لوندرومە یازدیغى اثرینك بود كر یولچانلەندن
ملهم اولدیغى سوبلرلر.